

Voervadsbro Grusgrav

Feltnotat natur

Dansand A/S

Dato: 14. november 2024

1 Baggrund

Der er i forbindelse med ansøgning om fornyet gravetilladelse foretaget feltundersøgelser i Voervadsbro Grusgrav.

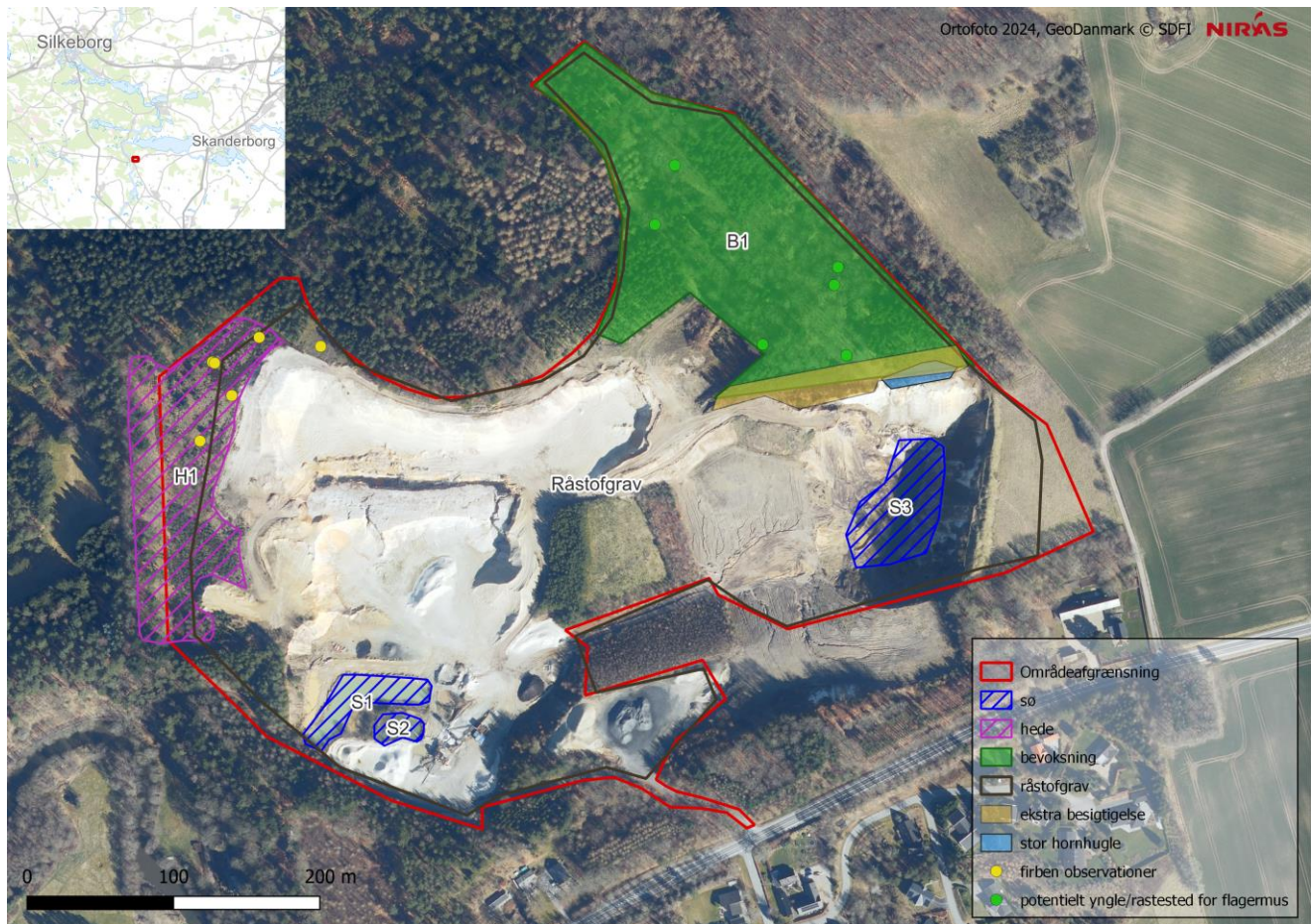
Graveområdet rummer flere søer, en § 3-beskyttet hede og der er træer i skoven i den nordlige del af området, der muligvis er egnede for flagermus (bilag IV) og levested for stor hornugle. Hertil kommer, at der kan være andre dele af området der rummer padder og markfirben (fredede og bilag IV), særligt i åbne del af råstofgraven. De lysåbne områder kan rumme forekomst af rødlistede og/eller fredede arter af insekter m.v.

Feltundersøgelseernes primære fokus har været forekomster af bilag IV-arter som padder og markfirben, forekomst af træer som er potentielt egnede som yngle- og rastested for flagermus, samt botanisk undersøgelse af § 3-beskyttet natur. Yderligere er området gennemgået for egnede ynglesteder for stor hornugle.

Feltundersøgelserne er udført på følgende datoer – se Tabel 1.1. Af Figur 1.1 fremgår de lokaliteter, hvor der er udført feltundersøgelser. I de efterfølgende afsnit er en gennemgang af feltundersøgelseernes resultater.

Tabel 1.1: Datoer for diverse feltundersøgelser.

Feltlokalitet	Undersøgelse	Tidspunkt
B1	Levestedskortlægning flagermus/stor hornugle	01-05-2024
H1	Botanisk	19-06-2024
S1	Padder	07-05-2024 + 19-06-2024
S2	Padder	07-05-2024 + 19-06-2024
S3	Padder	07-05-2024 + 19-06-2024
Råstofgrav	Markfirben	01-05-2024
Ekstra besigtigelse	Levestedskortlægning flagermus/stor hornugle	19-09-2024

Figur 1.1: Oversigtskort over Voervadsbro Grusgrav. Feltlokaliteter samt fund af firben, potentielle yngle- og rastesteder for flagermus og stor hornugle fremgår.

2 Padder

Der er udført to besigtigelser for padder. 1. besigtigelse d. 7. maj 2024 og 2. besigtigelse d. 19. juni 2024. Ved første besigtigelse blev der lyttet for løgfrø og undersøgt for tilstedeværelse af andre paddearter. Ved 2. besigtigelse blev undersøgt for padder generelt. Resultater af besigtigelsen fremgår af Tabel 2.1. Fotos fra 2. besigtigelse fremgår af Tabel 2.2.

Undersøgelser er udført i overensstemmelse med i den tekniske anvisning (Søgaard, et al., 2018).

Tabel 2.1: Besigtigelsesdata for padder (med mere)

Lokalitet	S1	S2	S3
1. besigtigelse/arts-fund	Grøn frø (10 adulte)	Grøn frø (1 adult), negativt løgfrølyt	Ingen, negativt løgfrølyt
1. besigtigelse/ beskrivelse	Lidt større, kalkrig sø, med bredvegetation af dunhammer. Svømmende vandaks. 10 adulte grønne frøer i bredzonen. Negativt løgfrølyt.	Lille sø, en del svømmende vandaks, meget kalket til, så uklart vand. Eneste padder var én adult grøn frø. Negativt løgfrølyt.	Tilsyneladende vegetationsløs, plumret, kalkrigt vandhul. Lavtbeliggende, modtager vand fra omkringliggende skrænter. Ingen padder registreret og altså også negativt løgfrølyt.
2. besigtigelse/arts-fund	grøn frø (26-50 adulte, 0-25 larver) lille vandsalamander (0-25 adulte) stor vandsalamander (0-25 haletudser/larver) i øvrigt fund af stålorm	Grøn frø (0-25 adulte) lille vandsalamander (0-25 haletudser/larver) stor vandsalamander (0-25 haletudser/adulte)	Ingen fund af padder
2. besigtigelse/ beskrivelse	Fint vandhul i grusgrav med let grumset vand, men bunden virker også til at være leret. Stålorm set ved kanten af søen. Ynglested for bilag IV-padder. Mange grøn frø observeret.	Lille vandhul med fin hældning mod det dybe. Vandet er grumset, men der skyller også vand deri fra plads bagved med materiale i, så den fremstår brun, grundet opslæmmede lerpartikler. Ynglested for bilag IV-padder.	Vandhullet fremstår grøn og har ikke noget vegetation udover meget lidt rundt i kanten, så måske den er temporær og blot holder vand pt., da det har regnet meget i år ift. normalen. Ingen haletudser eller padder fundet. hverken i eller omkring vandhullet. Vurderes uegnet som ynglested for bilag IV-padder.

Tabel 2.2: Fotos fra paddelokaliteter, 2. besigtigelse.

Lokalitet	Fotos
Sø1	
Sø2	
Sø3	Ingen fotos/Ingen padder

3 Markfirben

Der blev foretaget besigtigelse for markfirben d. 1. maj 2024. Vejrforhold var 13-17 °C (mellem 8:30 og 12:30), svag sydøstlig vind og sol med meget tynde skyer fra morgenstunden, som er fint for markfirben. Ved besigtigelsen blev konstateret tilstedeværelse af både markfirben og skovfirben i hedeområdet. Der blev gjort 7 observationer, som ses på Figur 3.1. Der er 3 observationer af markfirben, heraf 2 adulte og 1 juvenil, 2 observationer af skovfirben samt 2 observationer af ikke identificeret firben (sp.).

Markfirben blev eftersøgt i hele grusgravsområdet, men blev kun observeret på hedearealet. Hele det øvrige graveområde (markeret med sort-linje på Figur 1.1) er vurderet *egnet som yngle- og levested*. Der blev ikke foretaget yderligere besigtigelser, da markfirben blev fundet ved 1. besigtigelse, men der blev konstateret tilstedeværelse af firben sp. ved §3 besigtigelse af heden d. 19. juni 2024.

Besigtigelsen er foretaget i henhold til beskrivelsen i den tekniske anvisning (Søgaard, et al., 2008).

Figur 3.1: Fund af mark- og skovfirben. H1 er hedelokaliteten; SF er observation af skovfirben, M (er observation af markfirben), U (er observation af uidentificeret firben); ad og juv betyder adult og juvenil. I øvrigt fremgår antal dyr pr. observation.

4 Natur omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3

Der er udført botaniske undersøgelser af de fire områder beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 d. 19. juni 2024. Områderne kan blive påvirket indvindingen enten direkte eller indirekte som følge grundvandssænkninger inden for det foreslåede graveområde – sårbarheden overfor vandstandssænkning er vurderet og fremgår af Tabel 4.1. Områderne var hhv. 3 søer og 1 hede. Artslister for lokaliteterne fremgår af Tabel 4.2.

Ved besigtigelsen blev det konstateret at 80-90% af heden blevet gravet væk og gravearbejdet pågik også denne dag. Der er derfor udelukkende foretaget en botaniske registrering på den del, som endnu fandtes. For alle lokaliteter er vurderet en estimeret naturtilstand jf. den tekniske anvisning.

Tabel 4.1: For hver lokalitet fremgår sårbarhed overfor vandstandssænkning, samt fotos og beskrivelse af lokaliteten.

Lokalitet	Sårbarhed overfor vandstandssænkning	Fotos og beskrivelse med estimeret naturtilstand
S1	Mellem	Fint vandhul i grusgrav med brat hældning nogen steder, men andre steder fin lav hældning. Estimeret naturtilstand god (II).
S2	Mellem	Lille næringsfattigt vandhul med lav hældning men stejle brinker omkring. Vandet fremstår grumset, pga. opslæmmede lerpartikler. Estimeret naturtilstand moderat -ringe (III-IV).

Lokalitet	Sårbarhed overfor vandstandssænkning	Fotos og beskrivelse med estimeret naturtilstand
		
S3	Mellem	Større vandhul med lav hældning på i hvert fald tre af dens "sider", men mere brat ved "diget" som holder på søen. Vandhullet vurderes at være temporær eller måske bare meget ny, da den fremstår underligt "tom" for vegetation. Vandet fremstår grønt. Estimeret naturtilstand dårlig (V).

Lokalitet	Sårbarhed overfor vandstandssænkning	Fotos og beskrivelse med estimeret naturtilstand
		
H1	Lille	80-90% af heden er fjernet ved besigtigelse, gravearbejdet pågår. Botanisk registrering er udført på resterende del. Fund af firben sp. Estimeret naturtilstand moderat (III).

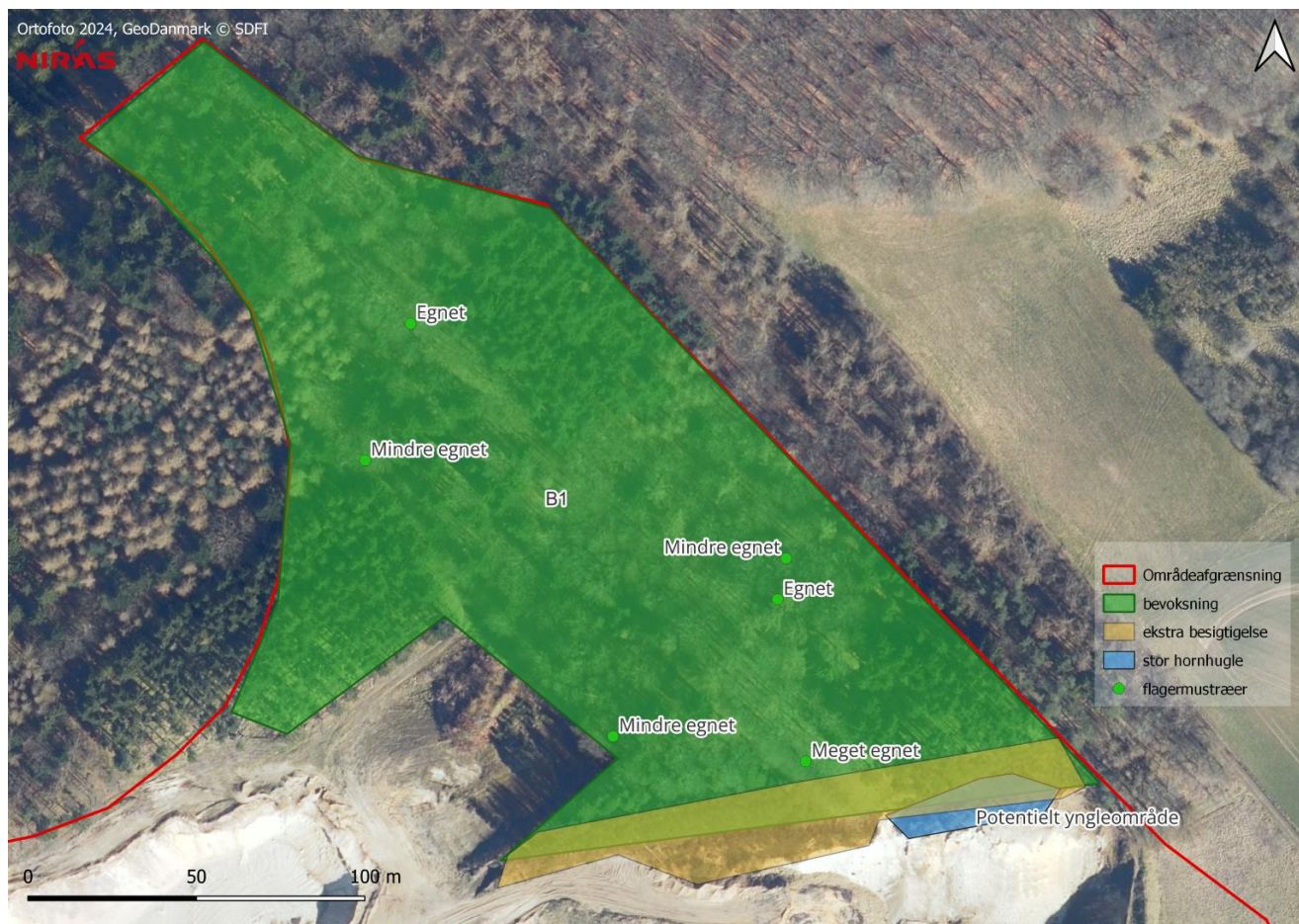
Lokalitet	Sårbarhed overfor vandstandssænkning	Fotos og beskrivelse med estimeret naturtilstand
		

Tabel 4.2: Artsliste for samtlige 4 lokaliteter med §3 natur samt oversigt over positiv- og negativarter.

Lokalitet	Artsliste	positiv – og negativ arter
S1	Smalbladet dunhammer, glanskapslet siv, lyse-siv, almindelig sumpstrå (*), aflangbladet vandaks (**), liden vandaks (*), rød-el, grå-pil, birk, kærtidsel, mosebunke, fløjlsgræs, følfod, fin kløver, lodden dueurt, kruset skræppe, næbstar.	2 positivarter (*, **), ingen negativarter
S2	Smalbladet dunhammer, glanskapslet siv, lyse-siv, aflangbladet vandaks (**), rød-el, kruset skræppe, grå-pil, skov-fyr, almindelig kvik, fløjlsgræs, bånd-pil.	1 positivart (**)
S3	smalbladet dunhammer, lyse-siv, fløjlsgræs, mosebunke, grå-pil, rød-el, følfod	Ingen positiv/negativ arter
H	Blåbær (N*), blåmunke (NT*), bølget bunke, almindelig eg, fløjlsgræs, skov-fyr vellugtende gulaks (*), gyvel (#), hedelyng (N*), almindelig kongepen, rødknæ, sandskæg (NT*), lyng-snerre (*), pille-star (N*), sandstar (N*), almindelig syre, stor nælde (#), almindelig ædelgran, lyse-siv, hindbær (#), vorte-birk, selje-pil, rødgran, flipkrave, fugleklo, fingerbøl, jomfruhår sp., ahorn, skov-brandbæger, kristtorn, almindelig røn, bladmos, tørst, douglas gran, bøg, gederams, spergel, liden museurt, ørnebregne	8 positivarter, 3 negativarter

5 Bevoksninger

Bevoksninger er gennemgået for potentielle yngle- og rastesteder for flagermus den 1. maj 2024. Ved besigtigelsen blev konstateret flere træer der potentielt kan udgøre yngle- eller rasteområde for flagermus og et potentielt yngleområde for stor hornuglese Figur 5.1. Der blev udført en ekstra besigtigelse af den sydlige del af bevoksningen d. 19. september 2024, hvor der ikke blev fundet yderligere yngle- og rastesteder. Fotos fra denne besigtigelse ses på Figur 5.4. Egnethedsvurderingen af de 6 potentielle yngle- og rastesteder fremgår af Figur 5.1. I Figur 5.2 og Figur 5.3 ses fotos fra dele af bevoksningen og udvalgte potentielle yngle- og rastesteder for flagermus.

Figur 5.1: Kortet viser potentielt egnede yngle- og rastesteder for flagermus i bevoksningen, hvert træ er markeret med en egnethedsvurdering. Arealet for den ekstra besigtigelse fremgår med orange. Arealet med potentielt yngleområde for stor hornhugle fremgår med blå.

Figur 5.2: Nogle af de træer som rummer potentielle yngle- og rastesteder for flagermus..

Figur 5.3: Fotos fra bevoksningen

Figur 5.4: Fotos fra ekstra besigtigelse d. 19. september 2024.

6 Kortlægning af andre fugle, pattedyr og andet natur

Der er kendskab til forekomst af stor hornugle i lokalområdet og der er kortlagt et potentielt yngleområde i den sydlige del af bevoksningen, se Figur 5.1. Der blev ved paddebesigtigelse nr. 2 fundet stålorm ved S1. Der blev ikke konstateret andre sårbare eller fredede arter i området.

7 Referenceliste

Søgaard Bjarne, Adrados Lars Christian og Fog Kåre Overvågning af padder. Teknisk anvisning til ekstensiv overvågning TA A17 [Rapport]. - [s.l.] : Aarhus Universitet, DCE- Nationalt Center for Miljø og Energi, 2018.

Søgaard Bjarne, Adrados Lars Christian og Jensen Bjarke Huus Overvågning af markfirben. Teknisk anvisning TA 16 [Rapport]. - [s.l.] : Fagdatacenter for Biodiversitet og Terrestriske Naturdata, Danmarks Miljøundersøgelser, 2008.